

prof. dr hab. n. farm. Małgorzata Schlegel-Zawadzka
emeryt. profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków 18.07.2024 r.

Recenzja rozprawy na stopień naukowy doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w
dyscyplinie nauki o zdrowiu przygotowaną przez

mgr Paulinę Górską

w Katedrze i Zakładzie Bromatologii

Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w 2023 r.

**pt. Zachowania żywieniowe ludności krajów objętych pandemią wirusa SARS-CoV-2
i ich wpływ na przebieg infekcji**

Rozprawę doktorską stanowi cykl 3 oryginalnych prac naukowych opublikowanych w światowych bazach danych [(**Foods** IF=5,561 pkt., MNiSW=100 pkt.; *Changes in Eating Behaviour during SARS-CoV-2 Pandemic among the Inhabitants of Five European Countries*) praca 1; (**Nutrients** IF=6,706 pkt., MNiSW=140 pkt.; *Changes in Life Situations during the SARS-CoV-2 Virus Pandemic and Their Impact on Eating Behaviors for Residents of Europe, Australia as Well as North and South America*) praca 2; (**Acta Poloniae Pharmaceutica – Drug Research** IF=0,555 pkt., MNiSW=100 pkt.; *Analysis of Women`s Eating Behaviors in Home Isolation due to COVID-19 in the Context of the Dietary Impact on the Course of the Disease*) praca 3].

W tych 3 pracach Doktorantka jest pierwszym autorem. Pozostali współautorzy byli tacy sami w tych 3 pracach tj. z Katedry i Zakładu Bromatologii UMP dr Ilona Górna i prof. dr hab. Juliusz Przysławski oraz z Katedry i Zakładu Informatyki UMP dr Izabela Miechowicz. Stosowne oświadczenia współautorów wraz ze wskazaniem konkretnej pracy i zakresem własnego udziału umieszczono na końcu rozprawy. Jednocześnie w oświadczeniach wszyscy zaznaczyli, że powyższe publikacje nie zostały wykorzystane w innych postępowaniach w sprawach o nadanie stopnia lub tytułu naukowego z wyjątkiem wspólnego przewodu doktorskiego Pauliny Górskiej.

W tekście rozprawy jest też potwierdzenie z dnia 08.03.2021 r. faktu, że prowadzone przez Doktorantkę badanie nie nosi cech eksperymentu medycznego i nie wymaga opinii Komisji Bioetycznej. Badanie było przeprowadzone w oparciu o autorskie kwestionariusze

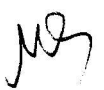
ankiety oraz retrospektywną analizę dokumentacji medycznej a udział w badaniu był bezpłatny i dobrowolny. Pismo Doktorantki do Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu pozytywnie zaopiniował Przewodniczący Komisji Bioetycznej prof. dr hab. Paweł Chęciński 10 marca 2021 r. Podane daty wskazują na bardzo dobre zaplanowanie podjętego zadanie co nie zawsze się zdarza młodym badaczom i o fakt stwierdzenia, że badanie nie nosi cech eksperymentu medycznego, starają się oni po fakcie ich rozpoczęcia. Przedstawione powyżej fakty w opinii Recenzentki podwyższają znacznie wartość rozprawy.

Układ przedstawionej rozprawy zawiera wszystkie elementy i potrzebne wyjaśnienia podobne do klasycznego układu monografii tj. ma wykaz stosowanych skrótów, omówienie przedmiotu badań, które zaznajamia czytelnika z trzema pracami wchodzącymi w skład cyklu. Cel badań i jego założenia zostały jasno określony, a było to:

1. Wskazanie zmian zachowań żywieniowych osób podczas pandemii COVID-19 (regularność spożywania posiłków, podjadanie między posiłkami, spożywanie różnych produktów żywnościowych). Wyniki z krajów z Europy przedstawiono w pierwszej pracy.
2. Zbadanie zależności między płcią, wiekiem, miejscem zamieszkania a zmianą zachowań żywieniowych w czasie pandemii.
3. Określenie wpływu diety na przebieg COVID-19 u badanych.
4. Ocenienie związku między zachowaniami żywieniowymi a występującymi zaburzeniami smaku i węchu.

Ogółem w badaniu wzięło udział 921 osób powyżej 18. roku życia z Europy Polski, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Portugalii, Włoch, Ameryki oraz Australii (prace 1, 2 i 3). Wyciągnięte wnioski są przedstawione w sposób opisowy.

Badania były prowadzone od kwietnia do lipca 2020 r. i posłużono się internetem. Przygotowany został do tego autorski kwestionariusz, który wykorzystał narzędzie Google Formularz. W ocenie częstotliwości spożycia posłużono się kwestionariuszem Food Frequency Questionnaire (FFQ – D10). Do pracy dołączono wszystkie zastosowane Kwestionariusze. W tekście pracy omówione zarówno wady jak i zalety obranej metody badań. To krytyczne podejście jak i możliwość wykonania badania w różnych krajach oraz czas trwania pandemii w pełni uzasadnia posłużenie się tak dobranym sposobem badania a uzyskane wyniki są pierwszymi międzynarodowymi ujmującymi problemy żywieniowe w pandemii COVID-19.

Jako recenzentka czytająca pierwszy raz tekst zwróciłam uwagę na niewielki mankament pracy mianowicie drobne błędy edytorskie na bardzo wielu stronach. Jednakże ten fakt w żadnym przypadku nie umniejsza jej merytoryczną wartość. Tym niemniej przy jej prezentacjach należałoby wyeliminować te błędy.

Ogromnym plusem z kolei jest to, że łącząc w jedną całość trzy prace w ich omówieniu posłużono się nowym piśmiennictwem. Wszystkie cytowane w tekście i kolejność cytowania nowych publikacji została ujęta w spisie piśmiennictwa.

Podsumowując stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska pani mgr Pauliny Górskiej jest pracą wnoszącą istotną wiedzę na temat pandemii COVID-19 w aspekcie zachowań żywieniowych oraz możliwości pomocy osobom chorującym i ich opiekunom. Przedstawione rekomendacje dla pacjentów, uwzględniają również zaburzenia smaku i węchu u chorych. Do tej pory problem tych ostatnich zaburzeń żywieniowcy poruszali badacze, ale bardzo rzadko, u pacjentów onkologicznych.

W swojej ostatniej konkluzji stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Pauliny Górskiej pt. *Zachowania żywieniowe ludności krajów objętych pandemią wirusa SARS-CoV-2 i ich wpływ na przebieg infekcji* została przygotowana należycie wraz z niezbędnymi zgodami współautorów oraz Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu. Spełnia tym samym warunki ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023.0.742 t.j.).

Małgorzata Schlegel-Zasadzka